

MONITOR WARSZAWSKI.

W WARSZAWIE DNIA 8 KWIECZNIA 1826 ROKU, W SOBOTĘ.

Dostrzeżenia meteorologiczne w Warszawie.

Dnia		Ciepłomierz R.		Barometr.		Wiatr.		Stan nieba.
		Stopni ciepła		Cali	linij	Zachodni	Północno-zachodni	Dżdżysto.
6 Kwietnia	Z rana . . .	Stopni ciepła	+ 4	Cali 27	linij 7,8	Zachodni	Północno-zachodni	Dżdżysto.
	Po południu .	Stopni ciepła	+ 8	"	" 8,2	Zachodni	Zachodni	Niepewno.
	Wieczorem .	Stopni ciepła	+ 6	"	" 9,1		Poludniowo-zachodni	Chmurno.
7	Z rana . . .	Stopni ciepła	+ 6	Cali 27	linij 7,7		Poludniowo-zachodni	Chmurno.
	Po południu .	Stopni ciepła	+ 7	"	" 6,4	Poludniowy	Poludniowo-zachodni	Deszcz.
	Wieczorem .	Stopni ciepła	+ 4	"	" 6,4		Poludniowo-zachodni	Deszcz.

OBWIESZCZENIA RZĄDOWE.

Kommissya Rządowa Sprawiedliwości.

Stosownie do postanowienia Xięcia Namiestnika Króleskiego z dnia 22 Stycznia 1822 r., podaje do publicznej wiadomości, że czynność pierwiastkowej regulacji hipotek w województwie krakowskim, tudzież rozpoznania aktów téż regulacji, przez wyznaczoną w tym celu Kommissyą hipoteczną, już ukończoną została, że zatem oznaczony postanowieniem wyżey wspomnionem czas trzech miesięczny do odwołania się od decyzji rzezonoy regulacji hipotek wydanych, od daty obwieszczenia niniejszego rachować się zaczyna.

w Warszawie dnia 1 Kwietnia 1826 r.

Minister Prezydujący:

Ig: Sobolewski.

Za Sekretarza Jeneralnego

J. Hoffmann.

Kommissya Województwa Mazowieckiego.

Podaje niniejszem do publicznej wiadomości, iż następujące w tutejszem województwie dobra rządowe, iakoto:

1.) Ekonomia Komin czyniąca roczny intraty złp. 18,223. — 2.) Folwark Rybno w ekonomii Przedecz, roczny intraty złp. 6,771. — 3.) Folwark Jasień, w ekonomii Głuchow, złp. 2,440, są do wolnego zadzierzawienia na lat sześć od 1 Czerwca r. b.: — pierwszą dwie realności z wolnej ręki, ostatnia przez licytacją.

Termin do układow o te dzierzawy wyznaczony jest na dzień 20 Kwietnia r. b. Wszystkich przeto chęć zadzierzawienia mających wzywa Kommissya Woiewódzka niniejszem, ażeby, zaopatrzwszy się w dowody kwalifikacyi, postanowieniem Xię Namiestnika z d. 24 Stycznia 1818 przepisanej, i w połowę summy dochodu dóbr respective — w terminie wspomnionym, z rana o godzinie dziesiątej, zgłosili się do sekcji ekonomicznej, posiedzenia swe, w domu rządowym Nro 646, przy ulicy Przejazd, na drugim piętrze, odbywającej, gdzie potrzebne objaśnienia każdego czasu otrzymanemi bydź mogą.

w Warszawie 21 Marca 1826.

Radca Stanu Prezes: R. Rembieliński.

Sekretarz Jny: Filipecki.

Kommissya Województwa Mazowieckiego.

Podaje niniejszem do publicznej wiadomości, iż w mieście Czersku, w kancelaryi Burmistrza tamecznego, w dniu 18 Kwietnia r. b. o godzinie 10 z rana, przed Kommissarzem obwodu warszawskie-

go, odbywać się będzie plus licytacja na sprzedaż drzewa na kępie, do gminy miasta należący, znajdujący się, a mianowicie: 257 sztuk dębów, 60 osieczyny i sto fur jednokonnych gałęzi, co wedle tary rządowej na zł. 1,300 gr. 2 oszacowaniem zostało; — każdy więc chęć kupna mający, zaopatrzwszy się w wadium, czwartej części summy szacunkowej wyrównyujące, zechce się w czasie i miejscu wyżey wyznaczonym stawić, gdzie drzewo każdego czasu obayrzyć będzie mógł.

w Warszawie dnia 8 Marca 1826 roku.

(podpisy iak wyżey.)

Kommissya Województwa Mazowieckiego.

Podaje do wiadomości publicznej, iż w dniu 25 Kwietnia r. b. o godzinie 10 z rana odbywać się będzie w mieście Łowiczu, w biurze tamecznego Prezydenta, przed Kommissarzem obwodu Sochaczewskiego, w asystencyi urzędu mieyskiego, minus licytacja, na antreprzyż wystawienia w tymże mieście murowanego ratusza.

Wystawienie téy budowli wprowadzie anszlagowano na złp. 53,508 gr. 8, lecz że podejmujący się antreprzyży wystawienia onego, zobowiąże się zarazem zebrać i użyć na swą korzyść materiałów z budowli starego ratusza w rynku Starego Miasta, i dworków powikaryuszowskich, — któreto materiały oszacowano na złp. 8,066 gr. 4; odrzuciwszy zatem summę tę od summy anszlagowanej minus licytacja zaczynać się będzie od summy złp. 45,542 gr. 3½.

Chęć licytować winien jest złożyć na wadium złp. 5,361, które, nie utrzymującemu się przy antreprzyżie, zwrócone natychmiast będzie, — minus licytanta zaś w depozycie pozostanie, chyba że złoży hipoteczną kaucją na złp. 10,000. O innych warunkach powziąć można wiadomość w biurze Kommissarza obwodu Sochaczewskiego, Prezydenta miasta Łowicza i Kommissyi Woiewódzkiej, gdzie i anszlagi przezyrane bydź mogą.

w Warszawie dnia 15 Marca 1826 r.

(podpisy iak wyżey)

WARSZAWA.

— Od kilku dni jest obecnym w Warszawie Adjutant N. Króla Jmci Duńskiego, Pułkownik Abrahamson, wracający z Petersburga.

— Oda po zgonie wiekopomnej pamięci N. ALEXANDRA I, Cesarza wszech Rosssy, Króla Polskiego, pod tytułem: *Wspomnienie Polaka, przez żołnierza z 3go*

pułku ułanów X. Flynczerowskiego, wyszła z druku, której za cenę złp. 1, po wszystkich księgarniach i kantorach Kuriera warszawskiego dostać można.

— *Z Kutna:* — W dniu 29 Marca r. b. odbyło się w tém mieście zgromadzenie gminne okręgu Gostyńskiego pod przewodnictwem Marszałka JW. Franciszka Baranowicza; Assessorami byli W. JX. Michał Kurowski Dziekan i Proboszcz z *Beldu*, tudzież W. Maiewski obywatel miasta *Kutna*: — Sekretarzem zaś W. JX. Schur Kanonik i Proboszcz z *Orłowa*. Obrani zostali na tém zgromadzeniu: Deputowanym na Sejm JW. Walenty Żwan Dziedzic dóbr *Szczytu*, a Radcą Woiewódzkim W. JX. Antoni Przybylski Proboszcz z *Nowego*.

— *Z Hrubieszowa.* — W dniu 29 Marca r. b. odbyło się w tém mieście zgromadzenie gminne okręgu *Hrubieszowskiego* pod przewodnictwem Marszałka JW. JX. Franciszka Skorskiego, na którym Radcą Woiewódzkim obrany został W. Józef Chrzanowski dziedzic dóbr *Kryłowa*.

— *Z Płocka.* — W Dniu 29 Marca r. b. odbyło się tu zgromadzenie gminne okręgu miasta *Płocka*, pod przewodnictwem Marszałka JW. Kuklińskiego, na którym Deputowanym na sejm i członkiem Rady Woiewódzkiej obrany został JW. Trzciniński dziedzic dóbr *Niszczyc*.

— *Z Łomży.* — W Dniu 29 Marca r. b. odbyło się tu zgromadzenie okręgu *Łomżyńskiego* pod przewodnictwem Marszałka JW. JX. Mateusza Borowskiego, na którym Radcą Woiewódzkim obrany został W. Aloizy Rowicki.

— W ciągnięciu 634 loteryi liczbowej Królestwa Polskiego odbytem na dniu 7 b. m. wyciągnięte zostały numera w następującym porządku: 7, 46, 24, 60, 4.

PRZYIECHALI (dnia 6 i 7 Kwietnia)

Przyszychowski Felix oby. z Chądznia — Kostro Franciszek oby. z Drażnowa — Słupski Jan oby. z Sopola — Siedlikowski Justyn z Litwy — Bronikowski Nepomucyn oby. z Kalisza — Ogrodnicki Adam oby. z Konieszewa — Bromirski Bonawentura oby. z Gutarzewa — Grochowski Seweryn oby. z Sandomierza.

BYJECHALI (dnia 6 i 7 Kwietnia.)

Chwalibóg Karol Sędzia Trybunału do Płocka — Lessel Franciszek oby. do Gniezna — Sielski Leon oby. do Pultuska — Louis Raymund Mechanik do Stonina — Giedroyć Jan Xiążę Podporucznik do Kalisza — Jablonowski Józef Posel do Woli Koryckiej — Dziegielowski Józef oby. do Krakowa — Kowalski Franciszek oby. do Augustowa.

z Kopenhagi 23 Marca.

— Cło od cynku na kanale szleswicko-holsztyńskim ustanowiono na $4\frac{1}{2}$ sz. kurant, od 100 funtów, — Główny kanał przerwy Limfiordzkiej jest długi 1,400 łokci, w średniej proporcji 50 łokci szeroki, a tam gdzie niegdyś był trakt główny, 10 łokci głęboki.

z Frankfurtu 27 Marca.

— Professor i Doktor Filozofii Pan *Schulz*, z Giessen, który za pozwoleniem swojego rządu i jego wsparciem, bawił od trzech lat w Paryżu dla uczenia się wschodnich języków, otrzymał od swego rządu pozwolenie na czas nieograniczony, aby mógł kosztem rządu francuzkiego odbyć podróż do Persyi.

— Dnia 25 Kwietnia sprzedaniem zostaną więcý dającemu pozostałe, po ś. p. Maksymilianie, Królu Jmci bawarskim, w ogrodzie Nymphenburg należące do tamtejszýj menażeryi zagraniczne zwierzęta. Pomiędzy zwierzętami szczególniejsze są: Kaenguru, Antilopa, południowo-afrykański strus, Kasuar, Pelikan, bocian Marabu, czerwony Ibis, trzy czarne łabędzie, sęp króleski, wiele papug i 79 karolińskich kaczek.

— Oczekiwani w Lipsku Persowie, przybyli na iarmark z pieniędzmi i wexlami; dotąd jednak nie wiadomo do czego się gust ich orientalny skłoni, który teraz przez kilka szczęśliwych sprzedaży dosyć już oświeconym być musi.

— Według najnowszych spisów, liczba mieszkańców Drezna wynosi 72,000, prócz wojska.

— Według postanowienia z dnia 4 Marca, wszyscy wojskowi niższych stopni, począwszy od wachmistrza, iakoto podofficerowie i prości żołnierze (wyjąwszy kadetów), te tylko mundury od dnia 1 Września 1827 r. nosić mogą, które im dane zostaną ze skarbu publicznego; mundury zaś które dotąd mają, wolno im nosić aż do zupełnego zużycia. Prócz tego, officerowie powinni odtąd podofficerom i żołnierzom odkłonić się tym samym sposobem, iak ukłon odbiorą, to jest przyłożeniem ręki prawej do kasku.

— Professor snycerstwa w Monachium, P. Eberhard, odebrał wezwanie od urzędu muncypalnego miasta Perugia w Stanie Kościelnym, aby się podjął naprawy wielkiej studni miejskiej, 25 posągami ozdobnej, dzieła sztuki sławnego Pisano z czternastego wieku. Król Jmśc dał iaż artyście pozwolenie na odbycie téj podróży.

— Rzadko kiedy woda jeziora Genewskiego tak nisko stoi iak téj wiosny, przez co żegluga znacznego doznaie utrudzenia. W środku miasta widok Rodanu jest równie odrażający, iak zapach niemiły. Zgromadzone nad brzegiem nieczystości, i uycia kanałów miejskich, zamieniły rzekę na wyraźną kloakę, ciągle zgniłe powietrze wyziewająca. Lękają się aby wiatr północny za pierwszym zawianiem nie rozniósł téj nieczystości po całym mieście. Tém mocniéj żałują teraz, że projektowane roku zeszłego tamy nie przyszły do skutku: byłyby koryto rzeki znacznie zwięzły, przez coby woda większego pędu nabrała, a cała część miasta zyskałaby zdrowe powietrze, i przyjemne przechadzki około portu.

— Dnia 16 Marca Doktor *Rengger* po kil-

koletniéj nieprzytomności powrócił szczęśliwie i w zdrowiu z Paragway do Aarau na łono swojej rodziny. Napisze on bez zwłoki i uporządkuie swoje spostrzeżenia dla udzielenia ich publiczności. Ten młody człowiek uczynił wiele interessujących, a iak zapewniają Panowie Humboldt i Cuvier, (których zwiedził przejeżdżając przez Paryż) wiele nowych spostrzeżeń nad oddziałami historii naturalnej, i ocalił do nich po części swoje zbiory. Udzieli on także wiele nowych wiadomości o charakterze doktora *Francia*, o przyczynach jego podwyższenia i o ciągłym istnieniu może jedynéj a nieznanéj w dziejach autokracji, — o jego prywatnym życiu i jego środkach gwałtownych. (G. B.)

z Wiednia 25 Marca.

— Lekarz *Staudenheimer*, który w chwilach crisis Cesarza Jmci był wprowadzony do pokoju J. C. Mości przez Najjaśniejszą Cesarzową, i łącznie z nadwornym lekarzem J. C. Mości, Baronem *Stiff*, miał naradę, w której nalegał, aby na nowo puścić krew dostojnemu choremu, i przez to przyniósł mu ulgę, otrzymał w podarunku od Najjaśniejszýj Pani kosztowną tabakierę.

— Dnia 1 Marca rozstała się z tym światem w swoich dobrach, w trenczyńskiéj stolicy, w 79 roku życia swojego, podeszła Hrabina *Beniowska*, wdowa, sławnego przez swój los i awantury, Hrabiego *Maurycyego Augusta Beniowskiego*. (G. H.)

z Rzymu 12 Marca.

— *Martorelli* doznawszy dawniej przeszkody w czytaniu swéj rozprawy o Żydach odczytał ją wreszcie d. 9 na posiedzeniu akademii starożytności. Zastanawia on się nad stosunkami politycznymi Żydów z Rzymianami za czasów Augusta. Prezes i Kardynałowie *Zurla* i *Spina* byli przytomni, — rozprawa zyskała powszechną pochwałę.

— Wędrownik *Brocchi* doniósł bratu swemu, z *Khartem* w *Sennar* (15ª półn: szer.) dnia 12 Lipca r. z. iż ztamtąd udadź się ma do gór *Famelo* na granicy *Abissynii*, wracając przez *Cordofan* do *Kairu*. P. *Brocchi* odbywa podróż mając przy sobie listy polecenia *Baszy* egipskiego.

— Według wiadomości z *Korfu* z d. 17 Lutego, *Kapudan Basza* miał być odwołany przez *Sultana*, a to na wyraźne żądanie *Jbrabima*, który mu przypisuje złe powodzenie wszelkich dotąd przypuszczanych szturmów do *Missolonghi*. — Jak słychać *Jbrahim Basza* chciał 20 Lutego nowy szturm przypuścić do *Missolonghi*.

z Madrytu 17 Marca.

— Zawsze mówią, że *Xiąże Infantado* usilnie żąda, aby został uwolniony od obowiązków ministra, za jego następcę przeznaczają margrabiego *Casa-Flores*. Mówią także o oddaleniu *Jenerałów Quesada* i *Campo Sagrada*, z których pierwszy dowodził w *Andaluzyi*, drugi w *Katalonii*.

— Rada stanu zajmuie się wysłaniem do *Ameryki* wyprawy dosyć znacznej, ponieważ ma się składać z kilkunastu okrętów liniowych.

— *Jenerał Carvajal* mianowany jest ieneralem *Inspektorem* ochotników króleskich, a na jego miejsce dowódcą *Walencyi* został *Jenerał Odonnel*; jego zaś w obozie *Saint-Roch* zastąpił *Jenerał Miranda*.

Jenerał Sampere powołany został na dowództwo wojskowe w *Tuy*. Zapewniają że *Jenerał Carvajal* obeymie ministerstwo wojny po margrabim *Zambrano*.

— Wiele mówią o projekcie aby wojsko składało się z saméj tylko gwardyi króleskiej, a milicyom prowincjonalnym powierzyć służbę w fortcach, gdzie co dwa lata odmienane będą; liczbę zaś ochotników króleskich powiększyć do pięciukroć sto tysięcy, którzy tylko w gminach swoich służbę odbywać będą, skąd chyba w nadzwyczajnym przypadku powołani być mogą.

Donoszą z *Gibraltaru* pod d. 23 Lutego, że jedna z najstraszliwszych chorób epidemicznych, okazała się w kilku miejscach razem w państwie *Marokańskim*. Pochodzi ona z nędzy od dawna panującej w tym kraju.

Śmiertelność jest przerażająca, nawet pomiędzy ludźmi młotnymi; od *Cap-Pastel* aż do *Cap Vert* trzy części z tych którzy są dotknięci tą chorobą umierają. W *Tanger* i *Sale*, liczą około 3 chorych z każdéj rodziny.

Konsulowie europejscy rezydujący w *Tangerze* wezwali ludzi swoich narodów, aby się zamknęli w domach, gdyż zdaie się, że epidemia powiększy się ieszcze w mieście, w którym lud żyć musi nieczystościami i w którym trupy przez długi czas leżą po ulicach.

Listy z *Marsylii* donoszą także o téj chorobie i oznajmiają, że intencencya zdrowia w tém mieście, przepisała wszelkie środki ostrożności dla zabezpieczenia od téj zarazy departamentów, leżących nad morzem *Srodziemném*.

z Lisbony 13 Marca.

— *Angielski Poseł William d'Acourt* częste miewał w ostatnich dniach narady z naszymi Ministrami. Że starsza *Xiążniczka Marya Teressa* (matka hiszpańskiego *Infanta Sebastjana*, urodzonego 4 Listopada 1811) do reienicy powołaną nie została, przyczyną tego jest szósty artykuł prawa kardynalnego, w moc którego, żadna *Xiążniczka* zaślubiona z zagranicznym *Xiążęciem*, nie może być *Królową* lub *Reientką*. *Nieboszczyk Król* miał w ostatnich dniach niemiłe wiadomości z *Brazylii* odebrać. Z resztą jest szczególny traf, że *Król* właśnie dnia 4 zachorował, w którymto dniu, iak wiadomo, przed dwoma laty, *Szambelana* swego, *Markiza de Loule* w zamku *Salvatierra* zamordowanego znalazł.

z Buenos Ayres 3 Stycz.

— *Brazylska flotyła*, krążąca pomiędzy *Ortiz* i *Indio*, zabrała świeżo wiele okrętów do *Buenos-Ayres* przeznaczonych i przyprowadziła je do *Monte-Video*. Rząd tutejszy wysłał korsarzy. W ogóle wojna ta będzie bardzo zacięta.

Dnia 26 z. m. rząd otrzymał depeze od *Jenerała Lavalleja*; — *Orientalisci* trzymają się dobrze, a liczba ich powiększa się.

— Nie w samą tylko wojnę przeciwko *Brazylii* wplątało się *Buenos-Ayres*; potrzeba ieszcze pokonać drugiego groźnego nieprzyaciela, to jest *Indyan* na brzegach rzeki *Salado*. Dnia 16 Października z. r. zaszła utarczka pomiędzy oddziałem tych *Indyan* a republikanckimi wojskami: bitwa była uporczywa, a li-

czba Indian tak wielka, iż musiano przeciwko nim 640 ludzi postawić.

Nasza potęga morską składa się tylko z trzech brygów, Balaris, Belgrano i Aransassu; z działowego statku i dwóch małych bark: siła zaś lądowa tylko z 5,300 ludzi. Bydź może iż ta siła wojskowa, jest zastosowana do ludności, albowiem ta składa się iak następuje: Buenos - Ayres liczy 140 tysięcy mieszkańców, Santa - Fe 13 tysięcy, Entre - Rios 18 tysięcy, Corrientes 15 tysięcy, Kordowa 78 tysięcy, Sant - Jago de Estero 20 tysięcy, Rioja 13 tysięcy, Tucuman 14 tysięcy, Salta 40 tysięcy, Catamarca 12 tysięcy, San - Juan 15 tysięcy, San - Luis 13 tysięcy, Mendoza 40 tysięcy; ogółem 431,000 mieszkańców.

— Zdaie się iż wkrótce pokój nastąpi z kacykami południowych Indian. Podpisali oni dnia 13 z. m. umowę, lecz granice nasze nie mają dobrej jazydy, która byłaby skuteczniejszą nad wszystkie umowy.

Związki pomiędzy nami a środkiem kraju są prawie zupełnie przerwane. Uskutecznione niedawno przez Boliwara, zamienienie wyższego Peru w państwo oddzielne, zadało śmiertelny cios i handlowi i znaczeniu Buenos - Ayres. (G. B.)

z Filadelfii 15 Lutego.

— Wojna która wybuchła między Brazylią i Buenos - Ayres ma bydź główną przyczyną, dla której wielu Senatorów sprzeciwiało się wysłaniu Posłów do Panama. Obawiają się oni, aby wojna ta nie stała się początkiem powszechny wálki, któraby na nowo losem Ameryki południowey zachwiała. Kroki nieprzyjacielskie nad brzegami Platy wstrzymały oczywiście wyprawę Kolumbian i Melikanów przeciw wyspom Kuba i Puerto - Rico; wydano także rozkazy, aby się wstrzymało z rozpuszczaniem wojska, które po ostatniy wyprawie w Peru, wrócić miało do swoich zagrod. Nie masz także żadney wątpliwości, że Bolivar znajduje się w wyższem Peru, końcem zważania biegu wypadków, aby w każdym zdarzeniu bydź gotowym do uczestnictwa w wojnie, skoroby tego okoliczności wymagały. Listy z Arica potwierdzają toż samo. Nawet jest w nich wyraźne zapewnienie, że gdyby nie wdanie się aientów angielskich, którzy zapobiegają ogólny wojnie, Libertador już dawno byłby objął dowództwo nad wojskami przeciw Brazylii działającymi. Miał on wyraźnie oświadczyć gabinetowi w Rio - Janeiro, że honor i interes rzeczypospolitych południowey Ameryki, nie pozwala im bydź obojętnymi na los Buenos - Ayres; jeżeliby więc siły tego ostatniego narodu, nie były dostarczne do zmuszenia Brazylii, aby zrzekła się posiadłości wyraźnie tylko przez przywłaszczenie pozyskaney, w takim przypadku wszystkie rzeczypospolite wezmą się do broni. Wojna ta we względzie wyspy Kuba wielką czyni dywersyą. W innym razie, dawno już, wojsko melikańsko - kolumbijskie, byłoby na nie uderzyło; iż bowiem od trzech miesięcy stoi w pogotowiu do wypuszczenia do Matanzat. Przedsięwzięcie to iednak nie jest łatwym do wykonania. Kuba w téj chwili obronniejszą jest niż kiedykolwiek bydź mogła; ma 6,000 wojska europejskiego, 1,200 kolorowych, 6 fregat, i kilka kompanij króleskich ochotników,

którzy się tam schronili z Mehiku i Kolumbii.

Teraźniejszy posiedzenie Kongresu naszego będzie bardzo ważne. Wyszło już wiele postanowień, dotyczących się publicznego wychowania, zakładania dróg, rzeźnic nowych kanałów, stosunków między kupcami i ich faktorami, urządzenia milicyi, więzienia za długi, uczestnictwa dzieci nieprawych, w spadku po matce pozostałym i t. d. Nakoniec Komitet obowiązany do rozstrząśnienia pytania, czyliby potrzeba było na północno - zachodnim brzegu Ameryki, przy uyciu rzeki Kolumbii, utworzyć rząd terytoryalny — pytanie ważne nader i oddawna publiczność zatrudniające — rozstrzygnął, oświadczaając się za potrzebą: w raporcie znajdują się miejsca, którym nie można przypisać wielkiy filantropii. Między innemi jest w tymże raporcie: „Hordy na północ Kolumbii mieszkające, są dzikie, podstępne, bitne; okazują one nayskroplniejszą ludzkę naturę ałomność: ustawną żądę pożywania mięsa ludzkiego. Drażliwy człowiek wzdrygnie się na samą myśl ich zupełnego wytepienia; lecz ktokolwiek umie cenić godność ludzkę natury, nie będzie zapewne więcey dbał o wytepienie tych nieszczęsnych ludzi, iak o zniszczenie dzikich zwierząt, które się po lasach błąkają.“

a Londynu 24 Marca.

— P. Herries żądał w Niższy Izbie 300,000 f. st. na niektóre cywilne wydatki. — P. Hume rzekł, iż się spodziewa znacznego zmniejszenia pod tym względem. Użalał się nade wszystko na wydatki poselstwa w Paryżu, i pragnął aby zmniejszono liczbę innych poselstw wysłanych do niektórych dworów, które mało znaczącymi nazywa.

Pan Canning chwalił postępowanie Ministrów, i rzekł, wydatki posła w Paryżu powiększyły się z powodu kosztów reparacyi jego hotelu; koszty te stały się koniecznymi albowiem bez ich poniesienia hotel byłby nieprzydatny na mieszkanie. Chciano go sprzedać, lecz przekonano się, iż trzeba było niezmiernie drogo zapłacić za wynajęcie innego dla Posła. Oprócz tego chciano, aby poselstwo miało pomieszkanie będące własnością angielskiego rządu. Daley, w chwili gdy się zajmowano sprzedażą pomienionego hotelu, wielu Francuzów przedstawiało, iż tę sprzedaż uważać będą za znak mniey przyjaźni z strony Anglii, i że to może bydź powodem do wielu nieprzyjemnych wieści: — ztém wszystkiem, dodał P. Canning, obawa tych uroionych nieszczęść nie byłaby wstrzymała sprzedaży gdyby ją można było korzystnie uczynić. — Potem powiedział Minister, „że Xiążę Northumberland, podejmując się nadzwyczajnego poselstwa na obrzęd koronacyi Króla Jmci francuzkiego, prosił aby mu wolno było ponieść wszystkie koszty tżgoż poselstwa. Mniemano że manarcha nie mógł dopuścić, aby mu służyło bez żadnego wynagrodzenia, a przeto Król Jmci podarował Xięciu Northumberland szpadę ozdobioną dyamentami, szacowaną 10,000 f. st. (240,000 fr.): — szpada ta przeznaczona, aby pozostała w rodzinie zacnego Xięcia, i była przekazaną potomności iako pamiątka zdarzenia przy którym była podarowana. Pewną jest rzeczą, iż ję

wartość nie wynagradza czwartey części wydatków tożonych przez zacnego Xięcia.“

„Co do innych poselstw przy dworach, które szanownemu członkowi spadało się nazwać mało znaczącymi, zmniejszono tożone na nie wydatki ile tylko można było; lecz nie jest bynajmniey polityką Anglii odwołać swych Posłów od tych dworów. Nie będzie miała nigdy sprawiedliwey przyczyny do żalowania, iż uznawała kraie, które okoliczności poniżyły, lecz które także okoliczności mogą wywyższyć, a które posiadają nie tylko zasady pomyślności ale i chwały.“

Rozprawiono potem o wielu innych przedmiotach wydatków, lecz dyskusya prawie cała odbyła się pomiędzy Panem Hume a Ministrami. Szanowny członek wstawał 28 razy na tém posiedzeniu dla mówienia lub czynienia uwag. Między innemi, żalił się na kosztowne mundury trębaczy dworu króleskiego. P. Croker odpowiedział mu, iż trębacze noszą dziś taki ubiór iaki mieli za Henryka VIII.

— Walter Scott piastuje dwa urzędy w sądzie edimburgskim, które mu rocznego dochodu przynoszą razem 1500 f. st. Przez lat 10 był pierwszym pisarzem bezszeląga pensyi, w ogóle urzędy te ma od lat 20; codziennie pracuje w swém urzędowaniu 5 do 6 godzin. Jest także Szeryfem w hrabstwie, w którym dobra jego leżą. Wiadomość iakby Xiążę Buccleugh miał wesprzeć Waltera Scotta w jego pieniężnych interessach jest bez żadnego fundamentu.

— Dnia 30 Września Kommissarze angielscy wyznaczeni do zawarcia umowy z Birmanami, przybyli do Nembuzick, gdzie zastali przygotowane miejsce dla dwóch eskort i lotoo czyli salę posłuchania wystawioną w równy odległości, od linii angielskiy i birmański. O drugiy Jenerał A. Campbell i Kommodor J. Brisbane, udali się do lotoo ze swoim orszakem i weszli w tymże czasie co i Kommissarze birmańscy Kee - Wongee i Lay Mayn - Won ubrani w wspaniałe szaty. Po wielu oświadczeniach przychylności, Birmanie chcieli ten pierwszy dzień poświęcić przyjaźni, a roztrząsanie spraw publicznych do intry odłożyć. Zezwolono na to, i prowadzono rozmowę bardzo uprzejmym sposobem: Birmanie pytali się iakie były ostatnie wiadomości z Anglii, iak się ma Król, i oświadczyli że gotowi są towarzyszyć Jenerałowi Campbell do Rangoon, do Anglii i gdziekolwiek zechce.

Nazajutrz zebrano się dla roztrząśnienia warunków pokoju. Birmanowie czynili co tylko mogli aby odwrócić Kommissarzy angielskich od nalegania o ustąpienie prowincyi i o wynagrodzenie kosztów wojennych. Przełożyli, że ich wojna z Chinami zakończyła się bez żadney ofiary z obudwu stron i że odtąd oba kraie zostają w ciągłym pokoju i przyjaźni; lecz widząc że nie wymodz nie mogą, żądali przedłużenia zawieszenia broni, chcąc się poradzić swego rządu, na co przystano. Przedłużono więc zawieszenie broni do 2 Listopada i zgodzono się na niezwłoczną zamianę niewolników. P. Campbell zaprosił Komissarzy birmańskich na obiad na dzień jutrzejszy; — zamienilo się więc lotoo w salę iadalną. Dwunastu Birmanów przybyło na umówioną godzinę; podczas uczty, wniesiono zdrowie Króla Awy i ię

go rodziny. Birmanie byli bardzo zadowolnieni i rzekli, że zebranie się przy iednym stole wodzów dwóch woysk nieprzyjacielskich było nadzwyczajnym dowodem zaufania i dobrej wiary godnéj dwóch narodów wielkich i *wykształconych*, które, iak się spodziewaia, iuż więcéy z sobą walczyć nie będą. Jeden z nich przydał że słońce i księżyc są zaćmione; lecz po zawarciu pokoju, obie te gwiazdy okażą się w większém świetle i blasku. Negocya-cye zawieszono są dopóki nie nadeydzie odpowiedź dworu Awy. (Et.)

z Paryża 27 Marca.

— Stosując się do życzenia wiekopomnéj pamięci Ludwika XVIII, N. Pan dał metropolitalnemu kościołowi paryżkiemu statua ze śrabra, Matki Boskiéj patronki Francyi. Będzie naturalnéj wielkości, a koszta na nią zaspokoione będą z prywatnéj skarbni króleskiéj.

— Szczep panującego portugalskiego domu iest z téyże saméj linii co i rodzina naszych Królów; obiedwie pochodzą od Kopetingów. Henryk burgundzki, prawnuk Króla Roberta IIgo, zaślubił sobie przed 730 laty iedną z córek Alfonsa VI Króla Kastylji, i otrzymał w lenność (iako hrabstwo) Portugalia. Lecz po wielu zwycięztwach odniesionych nad Maurami, Alfons, syn Henryka, mianowany został Królem w roku 1142; Jan IV (Xiąże Braganeyi) który przy oderwaniu się Portugalii od Hiszpanii znowu wstąpił na tron Portugalii, pochodzi w siódmym stopniu od Alfonsa, syna Jana Igo: — więc podług tego rodowodu dom bragancki i Burbonów maia iednego i tegoż samego przodka.

— Banda hultaiów, z 17 osób złożona, maiaćy po większój części 14 do 18 lat, skazaną nakoniec została w Lyonie, po wielu popełnionych kradzieztwach, na sprawiedliwie zasłużoną karę. (G. B.)

— Rada municypalna w Lugdunie postanowiła, że tymczasowo w sali pałacu sztuk otwarty będzie kurs mechaniki i chemii, szczególniej zastosowaney do fabrykacyi i farbowania wyrobów iedwabnych. Zakład ten utrzymywany będzie z funduszów zapisanych miastu przez Jenerał-Majora Martin.

— Pewien Francuz, który się mieni pełnomocnikiem Jego Wysokości Vice-Króla Egiptu, zaciąga, iak to ogłasza *Dziennik Konstytucyonista*, woyskowych we Francyi do służby pomienionego Baszy; 50 francuzkich officerów iest w pogotowiu w Marsylii do płynięcia zaraz do Alexandryi, a codziennie przybywają świeży nowozacieczni; 6 woieniych okrętów stoi teraz na kotwicach w marsylskim porcie na rachunek Mehemet-Allego.

— „Burzliwe dzienniki rozpoczęły znowu swoje manewra.

Gazeta codzienna powiada, w skutek wieści rozsianych w giełdzie, iż w Madrycie lud się zbuntował.

Odebrano dnia 21 Marca w Paryżu listy pod datą 15 Marca, a przecież w tym czasie zupełna była spokojność.

Czytamy w innym znowu dzienniku, iż się rozeszła wieść w Paryżu o śmierci Cesarza austryackiego; listy zaś odebrane z Wiednia dnia 14 Marca w wieczór, donoszą przeciwnie, iż zdrowie tego monarchy znacznie się polepsza.

Również są bezzasadne wieści o wyysciu

pod żagle znacznych zbroynych wypraw z angielskich portów do Tagu i powstania w Brazylji, które miało przymusić Don Pedra do wsiądzenia na angielski okręt.

Widać w tém wszystkiém zły humor liberalizmu nieukontentowanego, lub spekulacye giełdy; albowiem wieści te nigdy dłużej nie trwają iak 24 godzin, — dzień zaś następny zbia wszystkie baśnie rozsiane dnia poprzedniego.“

— Król Jmc przeznaczył zasiłek 3,000 franków dla pogorzalców olimpijskiego cyrku. (Et.)

— Oto są bliższe szczegóły pożaru teatru Panów Franconi:

Pomiędzy godziną pierwszą a drugą z rana pompierz będący na straży teatralnéj krzyknął *gore!* Młody Franconi który zajmował z swoją rodziną pokój na facyacie teatru zostawał we śnie głębokim: musiano aż wybić szybę w iego oknie i dopiero ostrzedz go o niebezpieczeństwie, albowiem pożar wzmógł się tak prędko iż się iuż kopała zapaliła i nie podobna było dostać się do sali. Na krzyk oycy przybiegły młode panienki i dzieci maiaće pomieszkane w małych oddzielnych pokojach, a strach iakim były zdjęte na widok płomieni które ich otaczały pomnażał okropność téy sceny zniszczenia, i powiększał zagrażające im niebezpieczeństwo. Nakoniec Pani Franconi, która na chwilę nie utraciła przytomności umysłu, przywiązała prześcieradła do krat u okna, a dając pierwsza przykład, spuściła się na dół trzymając na rękach swoje najmniejsze dziecko: panienki obwinęte szalami i płaszczkami poszły za przykładem swoiey matki. Jedna z nich, najstarsza, osoba młoda i bardzo piękna, spuściła się podobnie iak i iey siostry po téy płóciennéj drabince, gdy w tém otoczyły ją płomienie; przelękniona, wypuszcza z rąk słabą podporę która była całym iey ratunkiem, a zemdlawszy pada na ręce swoiego szwagra, Pana Sergent, dyrektora orkiestry w Cyrku, który będąc nadzwyczajnie silnym, zmniejszył znacznie niebezpieczeństwo tego upadku. Franconi, po ocaleniu całej swoiey rodziny, spuścił się na ostatku, w chwili w której ogień, dostając się przez drzwi, rozszerzał się iuż po całym pokoiu.

Starszy Franconi, mieszkający na Maltańskiéj ulicy, został uwiadomiony o tém nieszczęściu przez kilku żołnierzy, których do niego spieszenie wysłano, przybiegł z całym orszakiem swoiey trupy; naywięcéy się lękał o swoiego brata i swoię rodzinę, a gdy się dowiedział, iż byli ocaleni, stanął na czele robotników z krwią nader zimną. Jeźdźcy cyrku okazali nadzwyczajną odwagę. Paul dostawał się potrzykroć do pokoiu Franconiego, i po tyleż razy znosił kleynoty, złoto i śrabra; Bastien i Adolf Franconi poszli za nim odważnie, i iedynie na rozkaz swoiego dyrektora i Prefekta policyi zostawili na śup płomieni niektóre kosztowne przedmioty, które chcieli ieszcze wprowadzić. Skutek dowiodł że ten rozkaz wydała roztropność, albowiem zaledwie wyszli po trzeci raz z pokoiu zaraz się podłoga zawalała.

Kassa była w biurze na niższém piętrze, lecz gdy wtenczas się dowiedziano o pożarze, niepodobna było dostać się do niéy. Znaydowało się w kassie około 50,000 franków. Znaleziono złoto i śrebro

stopione, a niepojętém nieszczęściem młody Franconi odwlekał od kilku dni zapłatę, którą miał uiścić za nabytą własność przy Montargis. Złożył on w téy kassie 30,000 franków w bankowych biletach które się spaliły.

Wiele iest powieści o przyczynie tego pożaru, lecz co następuje iest dokładném. Pompierz będący na straży w teatrze, poczuł dym około pierwszój godziny po północy. Mniemał że to pochodziło ze źle zgaszonéj lampy w aktorskich łóżach lub na korytarzach; zaczął ie obchodzić aby się o istocie rzeczy przekonać. Gdy nie znalazł i powracał do teatru spostrzegł gęste kłęby dymu wybuchającego z dołu i przekonał się, iż tam się wszczął pożar. W iednéj sekundzie otoczyły go płomienie i musiał uciekać przez most będący na ostatnim końcu; na krzyk iego zbiegło się kilku sąsiadów, a trwoga rozeszła się po przedmieściu.

—Poczyniono wiele składek a Jch K. M. Xiążna Berri i Xiąże Orleanu złożyli naypierwój ofiary. Niewątpimy, iż ich dostoiny przykład znaydzie wiele naśladowców. (Et.)

—Ogień wybuchnął w Lutym, w kopalniach węgla ziemnych w Decize, które opatrują wielkie zakłady marynarki króleskiéj, i wszystkie kuźnie na sposób angielski, departamentu de la Nièvre. Usiłowania 400 robotników, posłużyły na nieszczęście tylko do podniecenia pożaru, który tym niebezpieczniyszim uczyniła niezmierna ilość drzewa użyta do tych robot. Znaczne zarwanie się ziemi nastąpiło; gaz bardzo szkodliwy którego nie można się było obawiać, ponieważ niesprawnie detonacyi i nie gasi światła, zadusił prawie w iednéj minucie dwóch robotników:— iedenastu którzy ich chcieli ratować, także zaduszonych zostało, lecz ich wydobyto i ocalono. Okoliczności te obudziły powszechną trwogę; i na żądanie wszystkich przełożonych nad robotnikami postanowiono zalać kopalnię.

Ostateczny ten środek mógł być pozabawić, bardzo ważną gałąź przemysłu, przez cztery lub pięć lat, nayobfitszych zasilków materyałów palnych, i narazić na upadek towarzystwo trudniące się wydobywaniem tych węgla. P. de *Roziere* naczelny inżynier kopalni, przybył spieszenie z Paryża, i pomimo wszelkich przełożen dyrektorów robot, rozkazał zatrzymać wodę i zupełnie wypróżnić kopalnię. Działanie to zakończono 6 Marca. Spuszczono się do kopalni przez naygłębsze studnie, po użyciu wszelkich środków ostrożności dla bezpieczeństwa pracujących; aparaty do oddychania zrobione w Paryżu pod kierunkiem Inspektora *Baillet*, ułatwiły wejście do miejsca, które ieszcze napełnia gaz duszący. Kilkodniowe roztrząsanie utwierdziło w iego zdaniu, naczelnego inżyniera, że pomimo rozległości i niebezpiecznego stanu kopalni, w których się ogień okazał, można bez zalania ograniczyć iego postęp. Dowiadujemy się dziś że iuż tego dokazano prawie, bez żadnego przypadku; spokojność powraca między naczelnikami robot, a zgodność z niéy wynikająca zmniejsza niebezpieczeństwo prac, które ieszcze pozostaie czynić.

— Szósty wydział trybunału policyi poprawczój, sądzić będzie 14 Kwietnia, szesnastoletnią osobę Pannę *Fructus*, oskarżoną o oszustwo przez używanie magnetyzmu, o zabóbystwo przez nieroztropność, i o nieprawne praktykowanie sztuki lekar-skiéj.